

ОРГАНІЗАЦІЯ КОЛЕКТИВНОЇ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ З КУРСУ "ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ"

У статті пропонується варіант організації самостійної творчої роботи з дисципліни "Історія зарубіжної літератури (епоха Середніх віків та Відродження)" за допомогою творчої навчально-дослідної проектної роботи студентів у групах.

Ключові слова: навчально-дослідна діяльність, творча діяльність, колективна робота, творчий проект.

Грунтовна реконструкція й оновлення системи вітчизняної освіти на порубіжжі ХХ-ХХІ ст. спрямована, передусім, на розробку й упровадження в практику особистісно-орієнтованих моделей навчання. Оновлення освітньої концепції передбачає підготовку спеціалістів не лише професійно освічених, але готових до інтелектуальної, професійної самоосвіти та творчого розвитку. Відтак перед викладачем вишу постає завдання зорганізувати розвиваючий процес навчання, адже пізнавальні процеси найефективніше розвиваються тоді, коли студенти залучаються до колективної творчої пошукової діяльності. Така робота орієнтує освітню діяльність на інтеграцію сукупності відомостей з якої-небудь галузі, набутих у процесі навчання, на застосування актуалізованих знань та отримання нових, уможливує розвиток творчого потенціалу, допомагає створенню захопленості предметом і заглиблення у нього. Окреслені завдання допомагає вирішити творча навчально-дослідна проектна колективна робота студентів, яка враховує специфіку професійної підготовки.

Основні засади проблеми вивчення й упровадження творчої навчально-дослідної діяльності були закладені видатними педагогами (Ж.Ж. Руссо, К.Д. Ушинський тощо) та психологами (П. Вайнцвайг, С.Л. Виготський, О.М. Леонтьєв тощо). Сучасні дослідники [2; 4; 1] обґрунтовано виокремлюють серед плідних інноваційних педагогічних технологій проектну діяльність. Новітні дослідження з використання творчої навчально-дослідної діяльності акцентовані на специфіці професійної сфери. Метою цього дослідження є практична організація творчої роботи студентів з курсу "Історія зарубіжної літератури (епоха Середніх віків і Відродження)" за допомогою творчої навчально-дослідної проектної групової роботи студентів.

"Історія зарубіжної літератури (епоха Середніх віків і Відродження)" посідає важливе місце в системі підготовки майбутніх філологів. Курс націлений на формування історико-літературної компетенції студентів, на розвиток у них умінь і навичок літературознавчого аналізу текстів творів, спрямованих на самостійне осмислення та розуміння творів світової літератури, на активізацію самостійної роботи студентів, творчості та незалежності суджень під час вивчення літературних творів, на виховання естетичних смаків. У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати основні суспільні, культурні й літературні події та явища, що припали на епоху Середніх віків і Ренесансу; основні закономірності й особливості розвитку літературного процесу цього періоду; історичні та художні факти, пов'язані з діяльністю провідних митців епохи, їхнє місце в національній і світовій літературах; зміст і значення видатних творів доби; форми і засоби впливу літератури Середніх віків і Відродження на подальший розвиток літератури та суспільства. Студент повинен уміти інтерпретувати художній твір із використанням різноманітних підходів до його аналізу, вміти застосовувати літературознавчі терміни та поняття в аналізі художніх явищ минулого; визначати головну ідею твору й аналізувати сутність авторського задуму; розуміти особливості художньої мови різних епох; знати художню природу жанрів і стилів, уміти з'ясовувати жанрово-стильові особливості твору; розкривати типологічні особливості того чи іншого жанру в конкретному творі; знаходити інтертекстуальні зв'язки та типологічні паралелі між різними творами різних літературних епох, розкривати особливості проблематики та поезики найвидатніших творів доби; виявляти складні взаємозв'язки між розвитком філософської та загальнокультурної думки і літературної практики цього періоду; зіставляти між собою різні літературно-художні явища як у межах, так і поза межами культурної епохи Ренесансу.

Ці завдання допомагає реалізувати низка творчих навчально-дослідних проектів студентів, викладених у робочому зошиті з "Історії зарубіжної літератури (Середні віки та Відродження)" [3].

Розробка та застосування в навчальній роботі колективної проектної діяльності є перспективною, оскільки передбачає гнучке сполучення самостійної пізнавальної діяльності студентів із різними джерелами інформації, навчальними матеріалами, оперативну та системну взаємодію з викладачем, котрий викладає дисципліну, груповою роботою на основі співробітництва з іншими учасниками проекту.

Розробка системи тематичних творчих проектів складається з трьох частин. У першій частині надається історико-літературна довідка, і студент підводиться до проблеми, що має бути реалізована у процесі творчої науково-дослідної діяльності. Ця частина проекту визначає його тему та формулює мету. Наведемо як приклад творчий проект на тему "Ірландський епос":

Ірландія має багату фольклорну традицію. Спочатку хранителями всякого поетичного переказу були старійшини родів, які були одночасно жерцями, співаками-заклинателями, чаклунами, знахарями і

суддями. З часом відбулася диференціація. Найперше виокремилися жерці-заклинателі, що отримали назву друїдів. Співаки-розповідачі розділилися на дві корпорації – бардів і філідів. Барди розробляли ліричну поезію, пов'язану з музикою. Сюди входили хвалебні пісні, що склалися на честь князів і героїв, і ганебні, направлені проти особистих або родових ворогів. Філіди були віщунами, законодавцями, знавцями генеалогії найголовніших родів, старих вірувань і переказів. Вони були найближчими радниками князів. Разом з цим філіди були також співаками і розповідачами. Головною їх спеціальністю була розповідь епічних переказів, які вони систематизували та піддали складній літературній обробці. Довгими зимовими вечорами філіди розважали мешканців князівського будинку, що збиралися коло вогнища викладом епічних повістей. Ці повісті (скелі) мали прозаїчну форму, унаслідок чого їх часто називають сагами, але дуже рано філіди стали вставляти в них віршовані уривки, передаючи віршами виключно мову дійових осіб у тих місцях, де розповідь досягає значної драматичної напруги [3, с. 52].

Друга частина включає низку науково-дослідних і творчих завдань, які передбачають попередню роботу з навчальним матеріалом, його копійний аналіз і рефлексію. У проекті "Ірландський епос" пропонуються три завдання. Перше: *Віднайдіть потрібну інформацію щодо особливостей написання саг, традиційних стилевих формул і засобів художньої виразності. Станьте оповідачем саг. На основі прочитаних ірландських саг, складіть власну сагу. Зважайте на те, що індивідуальна вигадка філіда в давній Ірландії контролювалася традицією, родоводом, майновим і суспільним станом* [3, с. 52]. Друге завдання передбачає створення ілюстрації до прочитаного твору. Для наочності надається приклад. Третє завдання пропонує студентам відтворити артефакт (військову річ, одяг або побутовий предмет), який описується у прочитаному творі. Для наочності також наводиться приклад.

Третя частина творчого проекту надає список допоміжної літератури, необхідної для реалізації проекту.

Виконання проекту передбачає колективну роботу 4-5 студентів.

Презентаційний етап проектної діяльності складається з публічного захисту проекту та його експертизи, яка полягає в тому, що інші студенти виступають як члени експертної комісії й оцінюють ступінь досягнення проектної мети, виявляють переваги та недоліки представленого проекту. Викладач підсумовує рецензії та відгуки експертної комісії, оцінює зміст та організацію процесу реалізації проекту.

Система творчих проектів, розроблена й упроваджена на практиці на філологічному факультеті Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка протягом 4 років, дозволяє результативно організувати творчу колективну діяльність студентів, сприяє систематизації та закріпленню знань отриманих на лекціях, формуванню у студентів навичок і вмінь самостійної роботи з дослідницькими матеріалами та художніми творами, розвитку здатності логічно і змістовно висловлювати свої думки у письмовій формі, прискорює навчальну діяльність. Подібні проекти стають також частиною курсових робіт студентів з курсу.

Пікун Л.В.

ОРГАНИЗАЦИЯ КОЛЛЕКТИВНОЙ ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ ПО КУРСУ "ИСТОРИЯ ЗАРУБЕЖНОЙ ЛИТЕРАТУРЫ"

В статье предлагается вариант организации самостоятельной творческой работы по "Истории зарубежной литературы (эпоха Средних веков и Возрождения)" при помощи творческой учебно-исследовательской проектной деятельности студентов в группах.

Ключевые слова: учебно-исследовательская деятельность, творческая деятельность, коллективная работа, творческий проект.

Pikun L.V.

ORGANIZATION OF THE GROUP PROJECT WORK IN HISTORY OF FOREIGN LITERATURE

The article offers the variant of the students' creative original activity in History of Foreign Literature (the Middle Ages and the Renaissance) organized by means of the group project work.

Key words: educational research, creative activity, group work, creative project.

Література

1. Бем Н. А. Формирование опыта проектной деятельности студентов педвуза средствами компьютерных технологий : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Бем Наталья Александровна. – Пенза, 2007. – 169 с.
2. Можаява Г. В. Проектная деятельность в системе дистанционного образования / Можаява Г.В. // Теоретико-методологические проблемы исторического познания : материалы международной научной конференции, 1-2 февраля 2001 г. – Минск, 2001. – С. 114-117.
3. Пікун Л. В. Робочий зошит з Історії зарубіжної літератури (Середні віки та Відродження) / Пікун Л.В. – Чернігів: ПП "Віт-Сервіс", 2009. – 71 с.
4. Смирнова М. А. Развитие профессиональных компетенций бакалавров в условиях проектного обучения в вузе : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Смирнова Марина Александровна. – Калининград, 2007. – 168 с.

Стаття надійшла до редакції 10.09.10